

Italialaista Helsingissä

Il Piccolo Teatro di Milano on saapunut esiintymään Helsinkiin täydentäen syksyn teatterikauden avausta esiintymisellään.

Tämän milanolaisen teatterin ohjelmistossa on kaksi näytelmää: Carlo Goldonin "Kahden herran palvelija" ja Pirandellon "Tänä iltana improvisoimme".

Ensimmäinen esiintyminen tapahtui eilisiltana Kansallisteatterin suurella näyttämöllä, jossa Piccolo Teatro esiintyy kaikkiaan kolme kertaa.

Ohjelma on valittu erikoisesti teatterin kiertuetta silmälläpitäen. Kiertue aloitettiin Edinburgin juhliin. Piccolo Teatro alkoi 10 vuotta sitten esittää Goldonin näytelmää sen alkuperäisessä muodossa. Näytelmää on sen jälkeen nykykaistettu ja uusi versio esitetään

nyt ensimmäisen kerran ulkomaille maanantaina ja tiistaina Kansallisteatterissa. Pirandellon näytelmää "Tänä iltana improvisoimme" esitettiin viimeksi kahdeksan vuotta sitten Piccolo Teatrossa. Nämä kaksi näytelmää on valittu vierailuohjelmistoon, jotta voitaisiin tuoda esille kaksi aivan erilaista näytelmää. Kahdellatoista kiertueella mukana olevasta 19 näyttelijästä on osa molemmissa näytelmissä.

Näin kertoivat teatterinjohtaja Paolo Grassi ja teatterin taiteellinen johtaja Giorgio Strehler heti Helsinkiin saavuttuaan. Ryhmään kuuluu kaikkiaan 31 henkilöä ja se saapui kahdella erikoiskoneella Tukholmasta. Toisessa koneessa olivat kullisit.

Goldonin näytelmää varten teatterilla on mukanaan kaikki tarvittavat näyttämövarusteet, mutta Pi-

randello-esitystä varten on pyydetty Ruotsalaisen Teatterin apua.

Piccolo Teatro noudattaa commedia dell'arte-tyyliä, mutta sen esittää myös nykyaikaisia näytelmiä, esimerkiksi amerikkalaista Milleriä, ohjaaja Strehler kertoo. Goldonin klassillinen näytelmä ja Pirandellon nykyaikainen "improvisointi" antavat näyttelijöille erinomaisen tilaisuuden koko asteikkonsa esittämiseen ja samalla voimme esittää vanhaa ja uuden aikaista italialaista näytelmätaidetta.

Mainitut seurueen edustajat lausuvat ilonsa saatuaan tilaisuuden vieraillla Suomessa, sillä he olivat kuulleet massamme vallalla olevasta suuresta teatteri-innostuksesta.

Piccolo Teatro esittää Goldonin komedian maanantaina ja tiistaina Kansallisteatterissa ja torstaina näyttämällä Pirandelloa Ruotsalaisessa Teatterissa. Myös Tampereella annetaan näytäntö.

Seurueen huomattavimmat näyttelijät ovat Gabriella Giacobba ja Marcello Moretti.

Italialaisia teatterivieraita haastattelutilaisuudessa.

Loistavaa italialaista teatteria

Milanon Piccolo Teatterin eilinen ensiesitys aloitti tämän suurten teatterivierailujen syksyn tavalla, jossa ilmiömäinen, hiottu osaaminen ja ilmaisun hallinta sekä raikas, meille käsittämättömistä elämän ilon lähteistä pursuava vitaliteetti yhtyivät väriä, iloa, liikettä säkenöiväksi taiteelliseksi kokonaisuudeksi. Samalla se avasi perspektiivin ikivanhaan teatteritraditioon, joka voi syntyä vain pitkien, toisiinsa niveltävien kulttuurikausien kuluessa. Tuoreutensa, punaisimman elinvoimansa, mahdollisuutensa vanhan commedia del arten uudesti synnyttämiseen saa teatteri lopulta italialaisesta kansanluonteesta, veressä olevasta taipumuksesta loputtoman ilmeikkääseen ja kekseliääseen miimillis-plastilliseen ilmaisuun. Tuntuu hyvinkin luonnolliselta, että juuri tämä ilmaisun laji on kehittynyt rodultaan ja lajiltaan niin liikkuvaisen kansan keskuudessa.

Kiertäessään ympäri Eurooppaa Piccolo teatteri oikeastaan vain jatkaa vanhoja perinteitä. Kiertelevät italialaiset teatteriseurueet Arlecchinoineen ja muine tyyppineen olivat tunnettuja Englannissa silloin, kun Shakespeare nuorena teatterimiehenä aloitti

uransa Molièren kosketuskohdat commedia de Arteen ovat tunnettuja. Yhtä tuttua oli tämä teatterimuoto lähes kaikilla Euroopassa, jossa italialaiset seurueet kiertelivät. Esittäessään nyt Carlo Goldonia ei teatteri esitä ainoastaan hänen rokokookomedioitaan ennennäkemättömällä tavalla, vaan herättää eloon vanhan commedia del arten alkuperäisessä muodossa, jonka juuret juontavat renessanssin kautta aina antiikin draamaan maskia käyttävine näyttelijöineen ja sitä tietä primitiiviseen mimoskäsitteeseen, onko teatteri-ilmaisun keskeiseen perpetuum mobileen. Alkuperäisen plastillismimillisen vietin koko raikkaus kaikessa turmeltumattomuudessaan, puhtaana,

kirjallisuudesta vapaina on nähtävissä italialaisen teatteriseurueen esityksissä. Tämä on teatteria, jossa ele on viety niin pitkälle kuin yleensä lienee nykyisin mahdollista. On mielenkiintoista nähdä, kuinka maskin käyttö suorastaan vie tähän. Kun ilme näin kadottaa merkityksensä, ja kun sana on täysin alistettu plastillisen ilmaisun säestäjäksi on näyttelijän ilmaistava kaikki ruumiillaan. Kuinka verrattomaan täydellisyyteen, ilmeikkyyteen ja vivahdusten rikkauteen tämä

näyttelijän ikivanha taito saadaan viedä, siitä olivat Piccolo Teatterin koomillisten osien esittäjät, ennenkaikkea kuuluisa Arlecchino Marcello Moretti esimerkkeinä, joita ei voinut kyllin katsella. Että tässä on kysymys traditiosta, rodun taipumuksesta ja ennenkaikkea täydellisestä, pitkästä kouluutuksesta, siitä ei voi olla epäilystäkään.

Illan näytelmänä oli Carlo Goldonin "Kahden herran palvelija", jota Piccolo Teatteri on esittänyt useammissa Euroopan maissa, ja joka tuli meille Edinburgin teatterijuhlilta Tukholman kautta. Näytelmä tunnetaan meillä hyvin, sitä on esitetty sekä Kansallisteatterissa että maaseudulla. Mutta kieltämättä tuntuu siltä, kuin kysymyksessä olisi kokonaan toinen näytelmä. Teatterin ohjaajan Giorgio Strehlerin luoma kokonaisuus, jossa commedia del arten ainekset ja nuorten rakastavien monille väärinkäsityksille perustuva venezialainen rokokookomedia muodostavat ennennäkemättömän rytmillisen, herkeämättömällä liikkuvaisuudella etenevän teatterileikin. Sen tempo ja kiipeä, liikkuva meno on ennennäkemätön, mutta samalla ankaraan taiteelliseen kuriin alistettu. Jokainen ele, liike ja asento on tarkoin laskettu, se kietoutuu nopeasti etenevään dialogiin niin havainnollisella tarkkuudella, että se on kuin toinen, illustratiivinen kieli.

Koska on vaikea vastustaa kiusta eritellä tarkemmin yksitisten taitelijoiden osuutta, jokainen on mielenkiintoinen korkeatasoinen taiteilija, on se jätettävä myöhäisen ajan tähden seuraavan päivän urakaksi.

Katsomo lämpeni eilen lämpenemistään kaikkia aisteja ilahduttavaa ja virkistävää etelämaista elämäniloa katsellessaan. Aploodit olivat pitkälliset ja lämpimät. Pääjohtaja Kivimaa kiitti italiankielisessä puheessaan johtaja Giorgio Strehleriä ja hänen loistavaa seuruettaan.

K. V.-m.

Uusi Suomi 11.9.56.